

OGÓLNE WARUNKI UBEZPIECZENIA MIENIA OD OGNIA I INNYCH ŻYWIOŁÓW dla kredytobiorców Alior Banku S.A. – Klientów Biznesowych

ustalone uchwałą nr UZ/60/2018 Zarządu Powszechnego Zakładu Ubezpieczeń Spółki Akcyjnej z dnia 6 marca 2018 r. wraz ze zmianami ustalonymi uchwałą nr UZ/267/2018 Zarządu Powszechnego Zakładu Ubezpieczeń Spółki Akcyjnej z dnia 28 sierpnia 2018 r.

SPIS TREŚCI

Postanowienia wstępne	2	Postanowienia wspólne, zawarcie umowy ubezpieczenia	6
Definicje	2	Składka ubezpieczeniowa	7
Przedmiot ubezpieczenia	3	Początek i koniec odpowiedzialności	8
Zakres ubezpieczenia	4	Postępowanie w razie powołania rzeczoznawców	8
Zwrot kosztów	4	Wypłata odszkodowania, obowiązki informacyjne PZU SA	8
Wyłączenia odpowiedzialności	4	Podwójna ochrona ubezpieczeniowa	9
Suma ubezpieczenia	5	Roszczenie regresowe	9
Ustalenie rozmiaru szkody	5	Obowiązki ubezpieczającego i ubezpieczonego	9
Ustalenie wysokości odszkodowania	6	Postanowienia końcowe	10

Informacje, o których mowa w art. 17 ust. 1 ustawy o działalności ubezpieczeniowej i reasekuracyjnej:

Rodzaj informacji	Numer jednostki redakcyjnej wzorca umowy
Przesłanki wypłaty odszkodowania i innych świadczeń	§ 2, § 3, § 4, § 5, § 7, § 8, § 9, § 10 ust. 1–20, § 12, § 14, § 15, § 17, § 18 ust. 1, § 19 ust. 1, § 20 ust. 1, § 21 ust. 1, 3 i 4, § 22 ust. 1 i 3, § 23
Ograniczenia oraz wyłączenia odpowiedzialności zakładu ubezpieczeń uprawniające do odmowy wypłaty odszkodowania i innych świadczeń lub ich obniżenia	§ 2, § 3 ust. 2–4, § 4 ust. 3, § 6, § 7, § 8, § 9, § 10 ust. 21, § 12, § 14 ust. 1–4, § 15, § 16 ust. 3, § 18 ust. 2, § 20 ust. 2 i 3, § 21 ust. 3, § 22 ust. 2 i 4, § 22

POSTANOWIENIA WSTĘPNE

§ 1

1. Niniejsze ogólne warunki ubezpieczenia, zwane dalej „OWU”, mają zastosowanie do umów ubezpieczenia, zawieranych przez Powszechny Zakład Ubezpieczeń Spółkę Akcyjną, zwany dalej „PZU SA”, z kredytobiorcami kredytów udzielanych przez Alior Bank Spółkę Akcyjną.
2. W porozumieniu z Ubezpieczającym do umowy ubezpieczenia mogą być wprowadzone postanowienia dodatkowe lub odmienne od ustalonych w OWU. W razie wprowadzenia do umowy ubezpieczenia postanowień dodatkowych lub odmiennych, OWU mają zastosowanie w zakresie nie uregulowanym tymi postanowieniami.
3. Wprowadzenie postanowień dodatkowych lub odmiennych wymaga formy pisemnej potwierdzającej ich przyjęcie przez strony umowy ubezpieczenia.

DEFINICJE

§ 2

W rozumieniu OWU użyte niżej określenia oznaczają:

- 1) **akty terroryzmu** – działania indywidualne lub grupowe skierowane przeciwko ludności lub mieniu w celu wprowadzenia chaosu, zastraszenia ludności, dezorganizacji życia publicznego, transportu publicznego, zakładów usługowych lub wytwórczych – dla osiągnięcia skutków ekonomicznych, politycznych lub społecznych;
- 2) **Bank** – Alior Bank Spółka Akcyjna;
- 3) **budynek w stadium budowy** – budynek nowozmieszony, przy czym przyjmuje się, że:
  - a) rozpoczęcie budowy następuje z chwilą podjęcia prac przygotowawczych na terenie budowy tj.:
    - wytyczenia geodezyjnego budynku w terenie,
    - wykonania niwelacji terenu,
    - zagospodarowania terenu budowy wraz z budową tymczasowych obiektów,
    - wykonania przyłączy do sieci infrastruktury technicznej na potrzeby budowy,
  - b) zakończenie budowy następuje w momencie uzyskania pozwolenia na użytkowanie;
- 4) **budynek w stadium modernizacji lub remontu** – budynek już istniejący, w którym wykonywana jest modernizacja lub remont przy czym przyjmuje się, że:
  - a) rozpoczęcie modernizacji lub remontu następuje z chwilą podjęcia prac przygotowawczych na terenie budowy,
  - b) zakończenie modernizacji lub remontu następuje w momencie uzyskania pozwolenia na użytkowanie;
- 5) **budowla** – następujące obiekty w stadium użytkowania:
  - a) ogrodzenie posesji wraz z bramą, otwieraną ręcznie lub sterowaniem radiowym i jej wyposażeniem instalacyjnym, a także zamontowane na stałe na ogrodzeniu posesji lub bramie skrzynki na listy, urządzenia domofonu, video-domofonu,
  - b) nawierzchnie placów i podjazdów,
  - c) wiatra,
  - d) szopa,
  - e) szambo,
  - f) przyzakładowa oczyszczalnia ścieków,
  - g) przyzakładowy zbiornik na gaz,
  - h) instalację znajdującą się na terenie posesji nie będącą elementem wykończeniowym;
- 6) **budynek** – obiekt budowlany trwale związany z gruntem, wydzielony z przestrzeni za pomocą przegród budowlanych, posiadający fundamenty i dach wraz z instalacjami oraz zainstalowanymi na stałe elementami wykończeniowymi, stanowiący całość techniczną i użytkową; za budynek uważa się również tymczasowy obiekt budowlany nie połączony trwale z gruntem, taki jak kiosk, pawilon sprzedaży ulicznej lub wystawowy;
- 7) **deszcz nawalny** – opad deszczu o współczynniku wydajności co najmniej 3, który ustala Instytut Meteorologii i Gospodarki Wodnej (zwany dalej „IMI GW”); w przypadku braku stacji pomiarowej IMI GW, wystąpienie deszczu nawalnego stwierdza się na podstawie stanu faktycznego i rozmiaru szkód w miejscu ich powstania bądź w bezpośrednim sąsiedztwie;
- 8) **dewastacja** – umyślnie zniszczenie lub uszkodzenie ubezpieczonego mienia przez osoby trzecie, w tym w związku z usiłowaniami lub dokonaniem kradzieży z włamaniem, z wyłączeniem graffiti;
- 9) **dym i sadza** – zawiesina cząstek w powietrzu będąca bezpośrednim skutkiem spalania;
- 10) **dzień roboczy** – jeden z dni tygodnia od poniedziałku do piątku, z wyłączeniem dni ustawowo wolnych od pracy;
- 11) **eksplozja** – gwałtowna zmiana stanu równowagi układu z jednoczesnym wyzwoleniem się gazów, pyłów lub pary, wywołanym ich właściwością rozprzestrzeniania się; w odniesieniu do naczyń ciśnieniowych i innych tego rodzaju zbiorników za spowodowane eksplozją uważa się szkody polegające na:
  - a) rozdarciu ścian tych naczyń lub zbiorników w takich rozmiarach, iż wskutek ujęcia gazów, pyłów, pary lub cieczy nastąpiło nagłe wyrównanie ciśnienia,
  - b) uszkodzeniu wewnętrznej powłoki tych naczyń lub zbiorników;
  - c) implozji w postaci uszkodzenia tych naczyń lub zbiorników, w tym aparatów próżniowych, ciśnieniem zewnętrznym;
- 12) **graffiti** – pomalowanie, porysowanie, oblanie farbą lub inną substancją ubezpieczonego mienia lub umieszczenie napisów na ubezpieczonym mieniu wbrew woli Ubezpieczonego;
- 13) **grad** – opad atmosferyczny składający się z bryłek lodu;
- 14) **huk ponaddzwiękowy** – fala uderzeniowa wytworzona przez statek powietrzny poruszający się z prędkością większą od prędkości dźwięku;
- 15) **huragan** – wiatr o prędkości nie mniejszej niż 13,8 m/s ustalonej przez IMI GW, którego działanie wyrządza masowe szkody; w przypadku braku możliwości uzyskania opinii IMI GW wystąpienie huraganu stwierdza się na podstawie stanu faktycznego i rozmiaru szkód w miejscu ich powstania bądź w bezpośrednim sąsiedztwie;
- 16) **konsument** – osoba fizyczna dokonująca z przedsiębiorcą czynności prawnej niezwiązanej bezpośrednio z jej działalnością gospodarczą lub zawodową;
- 17) **kredytobiorca** – osoba prawna, jednostka organizacyjna nie będąca osobą prawną oraz osoba fizyczna prowadząca działalność gospodarczą, które zawarły z Bankiem umowę o kredyty;
- 18) **kredyt** – kredyt przeznaczony na cele związane z prowadzeniem działalności gospodarczą, zgodnie z regulacjami Banku;
- 19) **lawina** – gwałtowne zsuwanie się lub staczanie mas śniegu, lodu, błota, skał lub kamieni ze zboczy górskich;
- 20) **maszyny, urządzenia i wyposażenie** – mienie ruchome wykorzystywane w prowadzeniu działalności gospodarczej, w tym sprzęt elektroniczny, z wyłączeniem wartości pieniężnych;
- 21) **miejsce ubezpieczenia** – miejsce (lokalizacja) znajdujące się na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, wskazane w umowie ubezpieczenia;
- 22) **mienie** – budynki i budowle oraz maszyny, urządzenia i wyposażenie;
- 23) **modernizacja** – wykonanie robót (budowlanych, instalacyjnych, itp.), polegających na podwyższeniu standardów wykończenia lub wyposażenia lub na zmianach konstrukcyjnych w istniejącym budynku lub budowli;
- 24) **napór śniegu lub lodu** – bezpośrednie działanie ciężaru śniegu lub lodu na przedmiot ubezpieczenia albo

- przewrócenie się pod wpływem ciężaru śniegu lub lodu mienia sąsiedniego na mienie ubezpieczone;
- 25) **następstwa szkód wodociagowych** – szkody w ubezpieczonym mieniu powstałe wskutek bezpośredniego działania wody lub innych cieczy, jeżeli przyczyną tych szkód było:
    - a) spowodowane awarią wydostanie się wody, pary lub innych cieczy z przewodów, zbiorników i urządzeń wodociagowych, centralnego ogrzewania lub innych instalacji;
    - b) cofnięcie się wody lub ścieków z publicznych urządzeń kanalizacyjnych, o ile zabezpieczenie połączenia z nimi nie należało do obowiązków ubezpieczonego;
    - c) samoczynne uruchomienie się instalacji tryskaczowych lub zraszaczowych z innych przyczyn niż wskutek ognia;
    - d) niemyślne pozostawienie otwartych kranów lub innych zaworów w urządzeniach określonych w lit. a podczas przerwy w dostawie wody;
    - e) zalanie przez osoby trzecie;
    - f) zalanie w wyniku pęknięcia pojemnika lub zbiornika z wodą, w tym akwarium;
    - g) zamarznięcie przewodów, zbiorników i urządzeń wodociagowych, centralnego ogrzewania lub innych instalacji;
  - 26) **ogień** – ogień, który przedostał się poza palenisko lub powstał bez paleniska i rozprzestrzenił się o własnej sile;
  - 27) **osoba trzecia** – każda osoba nie będąca Ubezpieczającym lub Ubezpieczonym;
  - 28) **osuwanie się ziemi** – nie spowodowane działalnością ludzką zsuwanie się ziemi po skarpie lub stoku;
  - 29) **polisa** – dokument potwierdzający zawarcie umowy ubezpieczenia z zastosowaniem OWU;
  - 30) **powódź** – zalanie terenów wskutek:
    - a) podniesienia się poziomu wody w korytach wód płynących lub stojących;
    - b) sztormu i podniesienia się poziomu morskich wód przybrzeżnych (cofka);
    - c) spływu wód po zboczach lub stokach na terenach górskich, lub falalistych;
  - 31) **przepięcie** – nagły wzrost napięcia w sieci elektrycznej lub elektronicznej;
  - 32) **Regulamin** – właściwe regulaminy świadczenia usług drogą elektroniczną przez Bank;
  - 33) **remont** – wykonanie robót budowlanych, instalacyjnych lub elektrycznych wykraczających poza zakres bieżącej konserwacji, polegających na odtworzeniu stanu pierwotnego;
  - 34) **stopień zużycia technicznego** – miara utraty wartości ubezpieczonego mienia (określona procentowo), wynikającą z okresu jego eksploatacji, trwałości zastosowanych materiałów, jakości wykonanych robót budowlanych lub instalacyjnych, sposobu użytkowania, prowadzonej gospodarki remontowej;
  - 35) **suma ubezpieczenia** – wskazana w umowie ubezpieczenia kwota stanowiąca górną granicę odpowiedzialności PZU SA ; jeżeli umowa ubezpieczenia przewiduje w ramach sumy ubezpieczenia limit odpowiedzialności PZU SA z tytułu określonych szkód objętych ochroną ubezpieczeniową, wówczas górną granicę odpowiedzialności za daną szkodę stanowi ustalony limit;
  - 36) **szkoda** – szkoda rzeczowa tj. utrata, uszkodzenie, zniszczenie lub ubytek wartości ubezpieczonego mienia, z wyłączeniem utraconych korzyści;
  - 37) **trzęsienie ziemi** – naturalne, gwałtowne wstrząsy skorupy ziemskiej;
  - 38) **Ubezpieczający** – podmiot, który zawarł z PZU SA umowę ubezpieczenia;
  - 39) **Ubezpieczony** – podmiot będący przedsiębiorcą w rozumieniu przepisów ustawy z dnia 6 marca 2018 r. – Prawo przedsiębiorców, z siedzibą lub miejscem zamieszkania w Polsce, który posiada majątek rzeczowy (trwały i obrotowy) o wartości nie większej niż 10 000 000 PLN, będący kredytobiorcą zawierającym umowę o kredyt;
  - 40) **uderzenie pojazdu** – bezpośrednie uderzenie w ubezpieczony przedmiot przez pojazd mechaniczny lub szynowy, jego część lub przewożony w nim ładunek, nienależący do Ubezpieczonego i niebędący pod jego kontrolą;
  - 41) **umowa o kredyt** – umowa o udzielenie kredytu, którego zabezpieczeniem jest hipoteka na nieruchomości;
  - 42) **uderzenie pioruna** – gwałtowne wyładowanie elektryczne w atmosferze działające bezpośrednio na ubezpieczone mienie, pozostawiające ślady tego zdarzenia na ubezpieczonym mieniu, z wyłączeniem przepięcia;
  - 43) **unicestwienie** – całkowite zniszczenie budynku lub budowli w takim stopniu, że nie jest możliwa ich naprawa albo odbudowa, a jego odtworzenie wymaga usunięcia pozostałości i wzniesienia nowego budynku lub budowli;
  - 44) **upadek statku powietrznego** – katastrofa bądź przymusowe lądowanie samolotu silnikowego, bezsilnikowego lub innego obiektu latającego, a także upadek ich części lub przewożonego ładunku;
  - 45) **wartość odtworzeniowa** – wartość odpowiadająca kosztom przywrócenia ubezpieczonego mienia do stanu nowego, lecz nie ulepszonego:
    - a) w przypadku budynku, budowli – wartość odpowiadająca kosztom odbudowy lub remontu w tym samym miejscu, z uwzględnieniem dotychczasowej technologii, konstrukcji i standardu wykończenia przy zastosowaniu dotychczasowych wymiarów i materiałów;
    - b) w przypadku maszyn, urządzeń i wyposażenia – wartość odpowiadająca kosztom zakupu, naprawy lub wytworzenia nowego przedmiotu tego samego lub najbardziej zbliżonego rodzaju, typu oraz o tych samych lub najbardziej zbliżonych parametrach, z uwzględnieniem kosztów transportu (z wyłączeniem transportu ekspresowego), montażu, demontażu oraz cła i innych tego typu opłat;
  - 46) **wartość rzeczywista** – wartość odtworzeniowa ubezpieczonego mienia pomniejszona o stopień zużycia technicznego;
  - 47) **zapadanie się ziemi** – obniżenie terenu z powodu zawałania się naturalnych, podziemnych pustych przestrzeni w gruncie;
  - 48) **zdarzenie ubezpieczeniowe** – niezależne od woli ubezpieczonego określone w OWU zdarzenie przyszłe i niepewne o charakterze nagłym, w wyniku którego zostaje wyrządzona szkoda objęta zakresem ubezpieczenia.

PRZEDMIOT UBEZPIECZENIA

§ 3

1. Przedmiot ubezpieczenia może stanowić mienie znajdujące się na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej i będące zabezpieczeniem spłaty udzielonego przez Bank kredytu, tj.:
  - 1) budynek, budowla;
  - 2) budynek w stadium budowy;
  - 3) budynek w stadium modernizacji lub remontu;
  - 4) maszyny, urządzenia i wyposażenie.
2. Budowla może być objęta ochroną ubezpieczeniową wyłącznie w przypadku jednoczesnego objęcia ochroną ubezpieczeniową budynku.
3. Odpowiedzialnością PZU SA nie są objęte:
  - 1) maszyny, urządzenia i wyposażenie znajdujące się pod ziemią i jednocześnie związane z produkcją wydobywczą (kopalnictwem węgla kamiennego, węgla brunatnego, soli, ropy naftowej, gazu ziemnego, rud żelaza i metali nieżelaznych oraz torfu);
  - 2) budynki i budowle przeznaczone do rozbiórki wraz z mieniem znajdującym się w nich, a także maszyny, urządzenia i wyposażenie przeznaczone do likwidacji;
  - 3) wyposażenie: akta, dokumenty, plany, zdjęcia, rękopisy oraz dane zawarte na nośnikach informacji i programy komputerowe;

WYŁĄCZENIA ODPOWIEDZIALNOŚCI

§ 6

1. PZU SA nie odpowiada za szkody:

- wyrządzone:
  - umyślnie lub wskutek rażącego niedbalstwa przez Ubezpieczającego lub Ubezpieczonego, chyba że w razie rażącego niedbalstwa zapłata odszkodowania odpowiada w danych okolicznościach względem słuszności,
  - umyślnie przez osobę, z którą Ubezpieczony, będący osobą fizyczną, pozostaje we wspólnym gospodarstwie domowym;
- powstałe w następstwie działań wojennych, wojny domowej, wprowadzenia stanu wojennego lub stanu wyjątkowego, powstania zbrojnego, rewolucji, sabotażu, lokautu, blokady;
- powstałe wskutek strajków, rozruchów i zamieszek wewnętrznych;
- powstałe wskutek oddziaływania energii jądrowej, promieni laserowych lub maserowych, promieniowania jonizującego oraz skażenia radioaktywnego;
- powstałe wskutek decyzji administracyjnej wydanej na podstawie obowiązujących przepisów prawa, powodującej konfiskatę, rewizycję, nacjonalizację lub innego rodzaju przejęcia ubezpieczonego mienia przez rząd lub inne władze kraju;
- będące następstwem działań ubezpieczonego podjętych w związku z kontrolowaniem, zapobieganiem lub zwalczaniem skutków aktów terroryzmu, strajków, rozruchów i zamieszek wewnętrznych oraz zdarzeń wymienionych w pkt 2;
- nie przekraczające 200 zł (dwustu złotych) łącznie z kosztami, o których mowa w § 5.

2. Przez winę umyślną lub rażące niedbalstwo Ubezpieczającego lub Ubezpieczonego będącego osobą prawną lub jednostką organizacyjną nie będącą osobą prawną, należy rozumieć winę umyślną lub rażące niedbalstwo:

- w przedsiębiorstwach państwowych – dyrektora lub jego zastępcę;
- w spółkach z ograniczoną odpowiedzialnością i spółkach akcyjnych – członków zarządu lub prokurentów;
- w spółkach komandytowych i komandytowo-akcyjnych – komplementariuszy lub prokurentów;
- w spółkach jawnych – wspólników lub prokurentów;
- w spółkach partnerskich – partnerów lub członków zarządu, lub prokurentów;
- w spółkach cywilnych – wspólników;
- w spółdzielniach, wspólnotach mieszkaniowych, fundacjach i stowarzyszeniach – członków zarządu.

3. Ponadto PZU SA nie odpowiada za szkody:

- powstałe w wyniku przypalenia lub osmalenia, jeżeli nie było pożaru, lub w wyniku poddania ubezpieczonych przedmiotów działaniu ognia albo ciepła dla obróbki lub w innym celu w związku z prowadzoną działalnością gospodarczą;
- spowodowane eksplozją wywołaną przez Ubezpieczonego w celach związanych z prowadzeniem działalności gospodarczej, tj. w celach produkcyjnych, eksploatacyjnych, technologicznych, doświadczalnych lub rozbiórkowych w silnikach spalinowych, gdy eksplozja związana jest z ich naturalną funkcją lub gdy eksplozja spowodowana została normalnym ciśnieniem zawartych w nich gazów;
- spowodowane uderzeniem pojazdu stanowiącego własność ubezpieczonego lub będącego w jego posiadaniu na podstawie innego tytułu prawnego i będącego pod jego kontrolą;
- elektryczne spowodowane działaniem prądu elektrycznego, chyba że w ich następstwie powstał pożar;
- w instalacjach elektrycznych spowodowane uderzeniem pioruna, naporem śniegu lub lodu, lub szadzią;
- w sieciach energetycznych, rozumianych jako część systemu elektro-energetycznego obejmującej linię przesyłowe energii elektrycznej – napowietrzne i kablowe – wraz ze stacjami transformatorowo-rozdziałowymi, znajdujących się w odległości większej niż 100 m poza miejscem ubezpieczenia określonym w umowie ubezpieczenia, spowodowane uderzeniem pioruna, przepięciem, naporem śniegu lub lodu, lub szadzią;

- wyposażenie: wzory, modele poglądowe, prototypy, dzieła sztuki, eksponaty muzealne i zabytkowe;
  - budynki, w których prowadzona jest działalność gospodarcza w postaci ferm drobiu i kurników;
  - budynki, w których składowana jest słoma lub siano z mieniem znajdującym się w nich;
  - drewniane budynki lub budowle, kryte gontem drewnianym lub strzechą wykonaną z trzciny lub słomy;
  - budynki i budowle z pokryciem namiotowym lub brezentowym, szklarnie, inspekty wraz ze znajdującym się w nich mieniem.
4. Przedmiotem ubezpieczenia nie jest objęte mienie pozostające w związku z prowadzeniem następującej działalności:
- związane z produkcją lub przerobem peletu;
  - związane z przerobem lub składowaniem odpadów, lub odzyskiwaniem surowców (recykling), z wyłączeniem składowania lub sprzedaży złomu;
  - związanej z produkcją, transportem, przerobem, sprzedażą, dystrybucją, składowaniem lub używaniem świec, zniczy lub innych lampionów, w których wykorzystywana jest parafina lub jej pochodne, z wyłączeniem handlu detalicznego;
  - związanej z produkcją, transportem, przerobem, sprzedażą, dystrybucją, składowaniem lub używaniem materiałów wybuchowych lub fajerwerków, z wyłączeniem handlu detalicznego fajerwerkami.

ZAKRES UBEZPIECZENIA

§ 4

1. PZU odpowiada za szkody powstałe w okresie ubezpieczenia:

- w wyniku następujących zdarzeń losowych: ognia, uderzenia pioruna, deszczu nawalnego, powodzi, naporu śniegu i lodu, gradu, huraganu, eksplozji, osuwania się ziemi, zapadania się ziemi, lawiny, upadku statku powietrznego, uderzenia pojazdu, huk u ponadźwiękowego, trzęsienia ziemi, dymu i sadzy z zastrzeżeniem ust. 2;
- stanowiące następstwa szkód wodociągowych;
- w wyniku aktów terroryzmu;
- w wyniku akcji ratowniczej prowadzonej w związku z zdarzeniami losowymi, o których mowa w pkt 1 oraz szkodami, o których mowa w pkt 2;
- w wyniku zanieczyszczenia lub skażenia będącego następstwem zdarzenia ubezpieczeniowego objętego zakresem ubezpieczenia.

2. Zakres ubezpieczenia, o którym mowa w ust. 1, może zostać rozszerzony na wniosek Ubezpieczającego o ryzyko dewastacji w odniesieniu do przedmiotu ubezpieczenia określonego w § 3 ust. 1.

3. Jeżeli w umowie ubezpieczenia suma ubezpieczenia jest niższa, niż wartość ubezpieczonego mienia w dniu powstania szkody (niedoubezpieczenie), zakres ubezpieczenia jest ograniczony stosownie do postanowień § 9 ust. 10–11.

ZWROT KOSZTÓW

§ 5

1. W razie zajścia zdarzenia ubezpieczeniowego PZU SA pokrywa poniesione przez Ubezpieczonego udokumentowane koszty uprzątnięcia pozostałości po zaistnieniu szkody.

2. PZU SA zwraca koszty, o których mowa w ust. 1 w granicach sumy ubezpieczenia ustalonej w umowie ubezpieczenia dla danego przedmiotu ubezpieczenia.

3. W przypadku gdy koszty, o których mowa w ust. 1, dotyczą mienia ubezpieczonego i nieubezpieczonego, i jednocześnie nie jest możliwe ich przyporządkowanie do danej części mienia, PZU SA pokrywa poniesione koszty w takiej proporcji, w jakiej pozostaje wartość mienia ubezpieczonego do łącznej wartości mienia ubezpieczonego i nieubezpieczonego. Jeżeli ustalenie proporcji nie jest możliwe, PZU SA pokrywa 50% poniesionych kosztów.

- 7) w opuszczonym lub niewykorzystywanym mieniu, przez okres dłuższy niż 60 dni;
  - 8) spowodowane osuwaniami lub zapadaniem się ziemi, gdy są to szkody:
    - a) w rozumieniu Prawa geologicznego i górniczego,
    - b) powstałe w związku z prowadzonymi robotami ziemnymi;
  - 9) spowodowane niekonserwowaniem lub nienależytym konserwowaniem dachu, ścian, okien lub innych elementów budynku, budowli, jeżeli obowiązek ich konserwacji należał do Ubezpieczonego, chyba że niedopełnienie tego obowiązku nie miało wpływu na zajęcie zdarzenia ubezpieczeniowego;
  - 10) spowodowane niezamknięciem lub niezabezpieczeniem otworów dachowych, okiennych, drzwiowych lub innych elementów budynku, jeżeli obowiązek ich zamknięcia lub zabezpieczenia należał do ubezpieczonego;
  - 11) w mieniu przechowywanym, magazynowanym lub znajdującym się w trakcie sprzedaży na wolnym powietrzu, jeżeli sposób przechowywania, magazynowania bądź sprzedaży na wolnym powietrzu jest sprzeczny z powszechnie obowiązującymi przepisami prawa, zaleceniami producenta lub właściwością przedmiotu ubezpieczenia, chyba że przechowywanie, magazynowanie albo sprzedaż na wolnym powietrzu niezgodnie z przepisami prawa, zaleceniami producenta lub właściwością przedmiotu ubezpieczenia nie miały wpływu na powstanie lub zwiększenie szkody;
  - 12) powstałe podczas prowadzenia prób ciśnieniowych instalacji tryskaczowej, jak również wyrządzone przez wodę podziemną, wodę z nieoczyszczonych zapchanych rynien dachowych, w tym nieoczyszczonych z liści lub rur spustowych, lub z niewłaściwie zabezpieczonym odpływem;
  - 13) powstałe wskutek systematycznego zawilgocenia pomieszczenia z powodu nieszczelności przewodów, zbiorników i urządzeń wodociągowych, instalacji centralnego ogrzewania lub innych instalacji wodno-kanalizacyjnych, pocenia się rur, tworzenia się grzyba;
  - 14) powstałe wskutek cofnięcia się wody lub ścieków z publicznych urządzeń kanalizacyjnych, jeżeli obowiązek zabezpieczenia połączenia z tymi urządzeniami należał do Ubezpieczonego, chyba że niedopełnienie tego obowiązku nie miało wpływu na zajęcie zdarzenia ubezpieczeniowego;
  - 15) powstałe wskutek zalania od podłoża mienia składowanego bądź przechowywanego w pomieszczeniach usytuowanych poniżej poziomu gruntu, jeżeli ubezpieczone mienie było składowane lub przechowywane poniżej 10 cm ponad podłogą, tj. jej wierzchnią warstwą.
- cen robót budowlanych stosowanymi w budownictwie – w części dotyczącej kosztu robót modernizacyjnych lub remontowych;
- 3) dla budynków w stadium budowy – wartości ogólnej robót budowlanych, wykonanych i planowanych do wykonania w okresie wskazanym w umowie o kredyt, na podstawie przedłożonego przedwykonawczego kosztorysu budowlanego sporządzonego zgodnie z zasadami kalkulacji i ustalania cen robót budowlanych stosowanymi w budownictwie.
2. W granicach sumy ubezpieczenia ustanawia się następujące limity odpowiedzialności:
    - 1) z tytułu szkód powstałych na skutek dewastacji – do 10% wartości ubezpieczonego mienia wskazanego w polisie, jednakże nie więcej niż 25 000 zł;
    - 2) z tytułu szkód powstałych wskutek aktów terroryzmu – do 1 000 000 zł, jednakże nie więcej niż wartość ubezpieczonego mienia wskazana w polisie.
  3. Po zakończeniu budowy, suma ubezpieczenia budynku oraz składka ubezpieczeniowa są ustalane ponownie w porozumieniu z Bankiem, a Ubezpieczający zobowiązany jest do zawarcia nowej umowy ubezpieczenia.
  4. Jeżeli w danym rocznym okresie ubezpieczenia nastąpi wzrost wartości ubezpieczonego mienia, spowodowany m.in. przeprowadzonymi pracami modernizacyjnymi lub remontowymi, wzrostem rynkowych cen ubezpieczonego mienia, Ubezpieczający w porozumieniu z Ubezpieczonym może podwyższyć sumę ubezpieczenia.
  5. Do skutecznego podwyższenia sumy ubezpieczenia konieczne jest zawarcie umowy ubezpieczenia z nową wysokością sumy ubezpieczenia.
  6. Podwyższona, zgodnie z ust. 5, suma ubezpieczenia obowiązuje od następnego dnia po dniu zawarcia nowej umowy ubezpieczenia i zaplaceniu składki ubezpieczeniowej.
  7. Jeżeli w okresie ubezpieczenia nastąpi spadek wartości ubezpieczonego mienia, Ubezpieczający może żądać odpowiedniego zmniejszenia sumy ubezpieczenia. Zmniejszenia sumy ubezpieczenia może także z tej samej przyczyny dokonać jednostronnie PZU SA, zawiadamiając o tym jednocześnie Ubezpieczonego i Ubezpieczającego. Zmniejszenie sumy ubezpieczenia pociąga za sobą zmniejszenie wysokości składki począwszy od pierwszego dnia miesiąca, w którym Ubezpieczający złożył wniosek o zmniejszenie sumy ubezpieczenia lub w którym PZU zawiadomił Ubezpieczającego o jednostronnym zmniejszeniu tej sumy.
  8. Suma ubezpieczenia jest określana przez Ubezpieczającego, z uwzględnieniem zasad określonych w ust. 1 i 2, i jest wskazana w umowie ubezpieczenia.
  9. Po wypłacie odszkodowania lub kosztów, o których mowa w § 5 suma ubezpieczenia ulega pomniejszeniu o wypłaconą kwotę.

SUMA UBEZPIECZENIA

§ 7

1. Sumę ubezpieczenia określa się na dzień zawarcia umowy ubezpieczenia:
  - 1) dla budynków i budowli oraz maszyn, urządzeń i wyposażenia:
    - a) w wartości odtworzeniowej – jeżeli:
      - stopień zużycia technicznego budynków i budowli nie przekracza 30% lub
      - okres użytkowania maszyn, urządzeń i wyposażenia nie przekracza 3 lat liczonych od daty ich produkcji,
    - b) wartości rzeczywistej – jeżeli:
      - stopień zużycia technicznego budynków i budowli przekracza 30% lub
      - okres użytkowania maszyn, urządzeń i wyposażenia przekracza 3 lata liczone od daty ich produkcji;
  - 2) dla budynków modernizowanych lub remontowanych – w wartość odtworzeniową powiększoną o koszt prac modernizacyjnych lub remontowych wykonanych na dzień zawarcia umowy ubezpieczenia i planowanych do wykonania w okresie wskazanym w umowie o kredyt, na podstawie przedłożonego przedwykonawczego kosztorysu budowlanego sporządzonego zgodnie z zasadami kalkulacji i ustalania

USTALENIE ROZMIARU SZKODY

§ 8

1. Wysokość szkody ustalana jest dla:
  - 1) budynków, budynków w budowie i budowli:
    - a) ubezpieczonych według wartości odtworzeniowej – według kosztów odbudowy lub remontu potwierdzonych kosztorysem przedłożonym przez ubezpieczonego, określonych zgodnie z zasadami kalkulacji i ustalania cen robót budowlanych stosowanymi w budownictwie – przy uwzględnieniu dotychczasowych wymiarów, konstrukcji, materiałów i wyposażenia budynku,
    - b) ubezpieczonych według wartości rzeczywistej – według wysokości kosztów określonych w lit. a, z uwzględnieniem stopnia zużycia technicznego do dnia powstania szkody;
  - 2) maszyn, urządzeń i wyposażenia – według kosztów zakupu nowego wyposażenia, urządzenia lub maszyny o takich samych albo najbardziej zbliżonych parametrach technicznych albo wartości kosztów naprawy, z uwzględnieniem kosztów (jeżeli występują) transportu, demontażu i montażu oraz cła i innych tego typu opłat; wartość kosztów powinna

być udokumentowana fakturą lub rachunkiem zakupu lub rachunkiem naprawy wraz z kosztorysem lub kalkulacją; w odniesieniu do maszyn, urządzeń lub wyposażenia ubezpieczonych w wartości rzeczywistej – z uwzględnieniem stopnia ich technicznego zużycia do dnia powstania szkody.

2. Jeżeli naprawa uszkodzonego mienia jest wykonana przez Ubezpieczonego we własnym zakresie, PZU SA ustala wysokość szkody według udokumentowanego kosztu materiałów, robocizny, pracy sprzętu, poniesionych w celu wykonania naprawy.
3. Ustalenie okoliczności powstania szkody i stanu faktycznego PZU SA przeprowadza protokołarzem z udziałem Ubezpieczonego lub jego przedstawiciela, z którym powinien uzgodnić datę każdej czynności likwidacyjnej wymagającej badań na miejscu szkody.

USTALENIE WYSOKOŚCI ODSZKODOWANIA

§ 9

1. Wysokość odszkodowania ustala się w kwocie odpowiadającej wysokości poniesionej szkody, nie większej jednak od sumy ubezpieczenia dla danego mienia.
2. Górną granicę odpowiedzialności PZU SA stanowi suma ubezpieczenia dla danego rodzaju ubezpieczonego mienia:
  - 1) dla poszczególnego budynku i budowli – stanowi suma ubezpieczenia dla tego budynku lub budowli podana w polisie, przy czym dla:
    - a) budynków, budowli – kwota odszkodowania nie może przekroczyć wartości odtworzeniowej lub rzeczywistej budynku,
    - b) budynków w stadium modernizacji lub remontu – kwota odszkodowania nie może przekroczyć wartości odtworzeniowej lub rzeczywistej budynku na dzień zawarcia umowy ubezpieczenia, powiększonej o koszt prac modernizacyjnych lub remontowych wykonanych na dzień szkody,
    - c) budynków w stadium budowy – kwota odszkodowania nie może przekroczyć wartości ogólnej robót budowlanych wykonanych na dzień szkody;
  - 2) dla maszyn, urządzeń i wyposażenia – stanowi suma ubezpieczenia dla tej maszyny, urządzenia i wyposażenia podana w polisie.
3. Po otrzymaniu zawiadomienia o szkodzie, PZU SA przeprowadza postępowanie dotyczące ustalenia okoliczności i przyczyny powstania szkody, zasadności zgłoszonych roszczeń, sposobu rozliczenia szkody, wysokości odszkodowania.
4. Wysokość odszkodowania zmniejsza się o wartość pozostałości, które mogą być przeznaczone do dalszego użytku, przeróbki, odbudowy lub sprzedaży.
5. Odszkodowanie nie uwzględnia:
  - 1) wartości naukowej, zabytkowej, kolekcjonerskiej lub amatorskiej (upodobania);
  - 2) zwiększonych kosztów wynikających z braku części zamiennych lub materiałów potrzebnych do przywrócenia stanu istniejącego przed szkoda;
  - 3) kosztów napraw prowizorycznych, jeżeli łączne koszty napraw prowizorycznych i końcowych przewyższają koszty pojedynczej naprawy końcowej;
  - 4) kosztów wynikłych ze zmian lub ulepszeń dokonywanych po wystąpieniu szkody, również i tych które są wynikiem wcześniejszych prowizorycznych napraw;
  - 5) kosztów poniesionych na odkażenie pozostałości po szkodzie, usunięcie zanieczyszczeń gleby, wody i powietrza oraz rekultywację gruntów, z zastrzeżeniem § 4 ust. 1 pkt 5;
  - 6) kosztów konserwacji przedmiotu objętego ubezpieczeniem.
6. W przypadku ubezpieczenia mienia według wartości odtworzeniowej, podstawę ustalenia wysokości odszkodowania stanowi wartość odtworzenia pod warunkiem przystąpienia do odbudowy lub naprawienia mienia i faktycznego poniesienia przez Ubezpieczonego kosztów z tego tytułu. Jeżeli Ubezpieczony zrezygnuje z odkupienia lub odstąpi od odbudowy bądź

naprawienia mienia, o czym ma obowiązek powiadomić PZU SA, odszkodowanie zostanie wypłacone w kwocie odpowiadającej wartości rzeczywistej.

7. Jeżeli naprawa uszkodzonego mienia jest wykonana przez Ubezpieczonego we własnym zakresie, stosownie do § 8 ust. 2, do wysokości szkody dodaje się inne uzasadnione koszty związane z naprawą. Kwota łączna stanowi podstawę ustalenia wysokości odszkodowania. Tak ustalona podstawa odszkodowania nie powinna przekraczać średniego regionalnego kosztu naprawy, jaki byłby poniesiony w przypadku, gdyby czynności dokonane były przez firmę zewnętrzną. PZU SA może dokonać korekty do poziomu średnich cen osiągniętych na rynku.
8. Przy ustalaniu wysokości odszkodowania uwzględnia się rachunek strat sporządzony przez Ubezpieczonego oraz okoliczności powstania szkody i stan faktyczny stwierdzone protokołem szkody przez przedstawiciela PZU SA przy współudziale Ubezpieczonego. Jeżeli rozmiar szkody podany przez Ubezpieczonego w rachunku szkody w istotny sposób różni się od ustaleń dokonanych przez PZU SA, podstawę ustalenia wysokości odszkodowania stanowi stwierdzony stan faktyczny.
9. Jeżeli suma ubezpieczenia przewyższa wartość rzeczywistą lub odtworzeniową ubezpieczonego mienia, PZU SA odpowiada tylko do rzeczywistej lub odtworzeniowej wartości przedmiotu szkody.
10. Jeżeli suma ubezpieczenia jest niższa niż wartość mienia w dniu powstania szkody (niedoubezpieczenie):
  - 1) w przypadku szkody częściowej – odszkodowanie zmniejsza się w takim stosunku, w jakim pozostaje zadeklarowana suma ubezpieczenia do wartości tego mienia w dniu powstania szkody; w takim samym stosunku zmniejszane są koszty uprzątnięcia pozostałości po szkodzie;
  - 2) w przypadku szkody całkowitej – odszkodowanie wypłaca się do wysokości sumy ubezpieczenia mienia będącego przedmiotem szkody lub określonych w umowie ubezpieczenia limitów odpowiedzialności PZU SA.
11. W celu ustalenia czy występuje niedoubezpieczenie, poprawność zadeklarowanych sum ubezpieczenia będzie weryfikowana z uwzględnieniem zasad, o których mowa w ust. 10, oddzielnie dla poszczególnych pojedynczych składników mienia. W przypadku braku możliwości ustalenia sum ubezpieczenia dla poszczególnych pojedynczych składników mienia w ramach danej kategorii mienia, sumy ubezpieczenia odnoszą się do kategorii mienia.
12. Obniżenie wysokości odszkodowania, o którym mowa w ust. 10 pkt 1, nie ma zastosowania:
  - 1) jeżeli rozmiar szkody nie przekracza 20% sumy ubezpieczenia przedmiotu ubezpieczenia;
  - 2) jeżeli wartość przedmiotu ubezpieczenia w dniu szkody nie przekracza 120% sumy ubezpieczenia tego przedmiotu.

POSTANOWIENIA WSPÓLNE, ZAWARCIE UMOWY UBEZPIECZENIA

§ 10

1. Umowa ubezpieczenia zawierana jest za pośrednictwem Banku, który wykonuje w imieniu lub na rzecz PZU SA czynności pośrednictwa ubezpieczeniowego. Zawarcie umowy ubezpieczenia może nastąpić przy jednoczesnej obecności Ubezpieczającego i Banku albo przy wykorzystaniu środków porozumiewania się na odległość z zachowaniem obowiązujących w tym zakresie przepisów prawa.
2. Bank doręcza tekst OWU przed zawarciem umowy ubezpieczenia, z zastrzeżeniem 3.
3. W przypadku zawierania umowy ubezpieczenia za pośrednictwem telefonu tekst OWU jest udostępniony na stronie internetowej Banku oraz przekazywany Ubezpieczającemu przez Bank wraz z polisą.
4. PZU SA doręcza ubezpieczającemu dodatkowo OWU w takiej liczbie egzemplarzy jaka odpowiada ilości Ubezpieczonych w tej umowie, z zastrzeżeniem ust. 3 i 5.

5. Bank doręcza Ubezpieczającemu dodatkowo OWU dla Ubezpieczonych w tej umowie ubezpieczenia. Ubezpieczający zobowiązany jest doręczyć Ubezpieczonemu OWU na piśmie lub za zgodą Ubezpieczonego na innym trwałym nośniku; w przypadku umowy ubezpieczenia, w której okres ochrony ubezpieczeniowej rozpoczyna się później niż w dniu zawarcia umowy ubezpieczenia, OWU powinny być doręczone Ubezpieczonemu przed objęciem go ochroną ubezpieczeniową; przekazanie OWU na trwałym nośniku wymaga uprzedniej zgody Ubezpieczonego; na żądanie PZU SA Ubezpieczający zobowiązany jest przedstawić dowód wykonania tej powinności.
6. Umowa ubezpieczenia może być zawarta tylko w okresie obowiązywania umowy o kredyty.
7. Zawarcie umowy ubezpieczenia PZU SA potwierdza dokumentem ubezpieczenia (polisą).
8. Umowę ubezpieczenia zawiera się na okres jednego roku z możliwością jej zawarcia się, tj. bez składania odrębnych oświadczeń woli, na kolejne roczne okresy ubezpieczenia, na zasadach określonych w ust. 9 i 10.
9. Umowa ubezpieczenia zawiera się, tj. bez składania odrębnych oświadczeń woli, na kolejny roczny okres ubezpieczenia, jeżeli łącznie spełnione są poniższe warunki:
  - 1) Ubezpieczający nie złoży najpóźniej przed upływem okresu ubezpieczenia dotychczasowej umowy ubezpieczenia oświadczenia o niezawieraniu kolejnej umowy ubezpieczenia oraz
  - 2) PZU SA nie złoży najpóźniej na 30 dni przed upływem okresu ubezpieczenia dotychczasowej umowy ubezpieczenia oświadczenia o niezawieraniu kolejnej umowy ubezpieczenia oraz
  - 3) została zapłacona składka ubezpieczeniowa z tytułu dotychczasowej umowy ubezpieczenia oraz
  - 4) została zapłacona składka ubezpieczeniowa na kolejny okres ubezpieczenia w terminie wskazanym w umowie ubezpieczenia.
10. Zawarcie się, tj. bez składania odrębnych oświadczeń woli, umowy ubezpieczenia na kolejny roczny okres ubezpieczenia, o którym mowa w ust. 9, następuje na warunkach obowiązujących dla dotychczasowej umowy ubezpieczenia.
11. Zawarcie umowy na odległość następuje po uprzednim:
  - 1) zapoznaniu się z Regulaminem oraz jego zaakceptowaniu przez Ubezpieczającego;
  - 2) zapoznaniu się i zaakceptowaniu treści OWU przez Ubezpieczającego;
  - 3) złożeniu wniosku przez Ubezpieczającego;
  - 4) i z chwilą potwierdzenia przez PZU SA przyjęcia wniosku ubezpieczającego o zawarcie umowy ubezpieczenia.
12. Ubezpieczający może zawrzeć umowę ubezpieczenia na cudzy rachunek (na rachunek ubezpieczonego). Obowiązek zapłaty składki ubezpieczeniowej ciąży na Ubezpieczającym.
13. W przypadku zawarcia umowy ubezpieczenia na cudzy rachunek (na rachunek ubezpieczonego) zarzut mający wpływ na odpowiedzialność PZU SA, PZU SA może podnieść również przeciwko Ubezpieczonemu.
14. Ubezpieczony może żądać, by PZU SA udzielił mu informacji o postanowieniach zawartej umowy ubezpieczenia oraz OWU, w zakresie w jakim dotyczą praw i obowiązków ubezpieczonego.
15. Ubezpieczający ma prawo odstąpienia od umowy ubezpieczenia w terminie 30 dni, a w przypadku gdy Ubezpieczający jest przedsiębiorcą w terminie 7 dni, od dnia zawarcia umowy ubezpieczenia składając oświadczenie w tym zakresie. Jeżeli najpóźniej w chwili zawarcia umowy PZU SA nie poinformował Ubezpieczającego będącego konsumentem o prawie odstąpienia od umowy ubezpieczenia, termin 30 dni biegnie od dnia, w którym Ubezpieczający będący konsumentem dowiedział się o tym prawie.
16. W przypadku zawarcia umowy ubezpieczenia przy wykorzystaniu środków porozumiewania się na odległość, w której Ubezpieczający jest konsumentem, termin w ciągu którego może on odstąpić od umowy ubezpieczenia składając pisemne oświadczenie w tym zakresie wynosi 30 dni od dnia poinformowania o zawarciu umowy ubezpieczenia lub od dnia doręczenia mu informacji, które należy przekazać konsumentowi na podstawie przepisów dotyczących zawierania umów na odległość, jeżeli jest to termin późniejszy. Termin uważa się za zachowany, jeżeli przed jego upływem oświadczenie o odstąpieniu zostało wysłane.
17. Ubezpieczający może w każdym czasie rozwiązać umowę ubezpieczenia poprzez złożenie oświadczenia o jej wypowiedzeniu. W takim przypadku umowa ubezpieczenia rozwiązuje się z dniem, w którym zostało złożone oświadczenie o jej wypowiedzeniu.
18. Ubezpieczający zobowiązany jest podać do wiadomości PZU SA wszystkie znane sobie okoliczności, o które PZU SA zapytuje przed zawarciem umowy ubezpieczenia w innych pismach. Jeżeli Ubezpieczający zawiera umowę przez przedstawiciela, obowiązek ten ciąży również na przedstawicielu i obejmuje ponadto okoliczności jemu znane. W razie zawarcia przez PZU SA umowy ubezpieczenia mimo braku odpowiedzi na poszczególne pytania, pominięte okoliczności uważa się za nieistotne.
19. W czasie trwania umowy ubezpieczenia Ubezpieczający obowiązany jest zawiadomić PZU SA o zmianie okoliczności wymienionych w ust. 18 niezwłocznie po otrzymaniu o nich wiadomości.
20. W razie zawarcia umowy ubezpieczenia na cudzy rachunek, obowiązki określone w ust. 18 i 19 spoczywają zarówno na Ubezpieczającym, jak i na Ubezpieczonym, chyba że Ubezpieczony nie wiedział o zawarciu umowy ubezpieczenia na jego rachunek.
21. PZU SA nie ponosi odpowiedzialności za skutki okoliczności, które z naruszeniem w ust. 18–20, nie zostały podane do jego wiadomości. Jeżeli do naruszenia ust. 12–14 doszło z winy umyślnej, w razie wątpliwości przyjmuje się, że zdarzenie ubezpieczeniowe przewidziane umową ubezpieczenia i jego następstwa są skutkiem okoliczności, o których mowa w zdaniu poprzedzającym.

SKŁADKA UBEZPIECZENIOWA

§ 11

1. Składka ubezpieczeniowa jest ustalana według taryfy obowiązującej na dzień zawarcia umowy ubezpieczenia, w zależności od:
  - 1) sumy ubezpieczenia;
  - 2) zakresu ubezpieczenia;
  - 3) rodzaju przedmiotu ubezpieczenia.
2. Składka ubezpieczeniowa za roczny okres ubezpieczenia za dane ubezpieczenie opłacana jest jednorazowo w wysokości i terminie określonym w umowie ubezpieczenia.
3. W przypadku zawarcia, tj. bez składania odrębnych oświadczeń woli, umowy ubezpieczenia na kolejny okres ubezpieczenia zgodnie z § 10 ust. 8–10, składka ubezpieczeniowa z tytułu umowy ubezpieczenia płatna jest w terminie określonym w umowie ubezpieczenia.
4. Jeżeli zapłata składki ubezpieczeniowej dokonywana jest w formie bezgotówkowej, za dzień zapłaty składki ubezpieczeniowej uważa się dzień uznania rachunku bankowego Banku pełną wymagalną kwotą określoną w umowie ubezpieczenia.
5. Składka ubezpieczeniowa nie podlega indeksacji.
6. Odstąpienie od umowy ubezpieczenia, wypowiedzenie umowy ubezpieczenia nie zwalnia Ubezpieczającego od obowiązku opłacenia składki ubezpieczeniowej za okres, w jakim PZU SA udzielał ochrony ubezpieczeniowej.
7. Ubezpieczający zobowiązany jest do zapłacenia składki ubezpieczeniowej za okres, w którym PZU SA udzielał ochrony ubezpieczeniowej.
8. Składkę ubezpieczeniową oblicza się za czas trwania ochrony ubezpieczeniowej. W przypadku wygaśnięcia ochrony ubezpieczeniowej przed upływem okresu ubezpieczenia, Ubezpieczającemu przysługuje zwrot składki za okres niewykorzystanej ochrony ubezpieczeniowej.

POCZĄTEK I KONIEC ODPOWIEDZIALNOŚCI

§ 12

1. Odpowiedzialność PZU SA rozpoczyna się następnego dnia po dniu zawarcia umowy ubezpieczenia albo w dniu wskazanym w umowie ubezpieczenia, jednakże nie wcześniej niż w dniu uruchomienia kredytu i zapłacenia składki ubezpieczeniowej z zastrzeżeniem § 7 ust. 6.
2. Ochrona ubezpieczeniowa wygasa:
  - 1) z upływem rocznego okresu ubezpieczenia, chyba że umowa zawiera się, tj. bez składania odrębnych oświadczeń woli na kolejny roczny okres ubezpieczenia;
  - 2) z upływem rocznego okresu ubezpieczenia, w którym została rozwiązana umowa o kredyt albo nastąpiła całkowita spłata kredytu;
  - 3) z dniem odstąpienia od umowy o kredyt;
  - 4) z dniem, w którym Ubezpieczający złożył oświadczenie o wypowiedzeniu umowy ubezpieczenia;
  - 5) z dniem rozwiązania umowy ubezpieczenia;
  - 6) z dniem odstąpienia Ubezpieczającego od umowy ubezpieczenia;
  - 7) z chwilą unicestwienia budynku.

POSTĘPOWANIE W RAZIE POWOŁANIA RZECZOZNAWCÓW

§ 13

1. Ubezpieczony lub PZU SA mogą powoływać rzeczoznawców w celu ustalenia przyczyn lub wysokości szkody.
2. W razie rozbieżności w opiniach rzeczoznawców podmioty, o których mowa w ust. 1, mogą powołać rzeczoznawcę opiniującego, który na podstawie przedłożonych do wglądu ekspertyz i własnej oceny stanu faktycznego wyda opinię.
3. Każda z osób, o których mowa w ust. 1, ponosi koszty rzeczoznawcy, którego powołała. Koszty rzeczoznawcy opiniującego, o którym mowa w ust. 2, ponoszą Ubezpieczony oraz PZU SA po połowie.

WYPŁATA ODSZKODOWANIA, OBOWIĄZKI INFORMACYJNE PZU SA

§ 14

1. Po otrzymaniu zawiadomienia o zajściu zdarzenia ubezpieczeniowego PZU SA przeprowadza postępowanie dotyczące ustalenia stanu faktycznego tego zdarzenia, zasadności zgłoszonych roszczeń, wysokości odszkodowania.
2. PZU SA wypłaca odszkodowanie na podstawie uznania roszczenia, ugody lub prawomocnego orzeczenia sądu.
3. Odszkodowanie wypłaca się:
  - a) Bankowi – na wskazany przez Bank rachunek bankowy, jeżeli Ubezpieczony złożył oświadczenie o przeniesieniu swoich praw do odszkodowania z umowy ubezpieczenia na rzecz Banku,
  - b) Ubezpieczonemu – na wskazany przez niego rachunek bankowy, jeżeli Ubezpieczony nie złożył oświadczenia o przeniesieniu swoich praw do odszkodowania z umowy ubezpieczenia na rzecz Banku,
  - c) spadkobiercom – na wskazany rachunek bankowy, gdy szkoda powstała w mieniu należącym do masy spadkowej, jeżeli Ubezpieczony nie złożył oświadczenia o przeniesieniu swoich praw do odszkodowania z umowy ubezpieczenia na rzecz Banku.
4. Jeżeli Ubezpieczony złożył oświadczenie o przeniesieniu swoich praw do odszkodowania z umowy ubezpieczenia na rzecz Banku, a wysokość odszkodowania przekracza wartość zobowiązań kredytobiorcy wobec Banku, wówczas Ubezpieczonemu wypłacana jest kwota wynikająca z różnicy pomiędzy kwotą odszkodowania a kwotą zobowiązań wobec Banku.
5. Jeżeli Ubezpieczony złożył oświadczenie o przeniesieniu swoich praw do odszkodowania z umowy ubezpieczenia na rzecz

Banku, a zdarzenie ubezpieczeniowe zaszło po rozwiązaniu umowy o kredyt lub po całkowitej spłacie kredytu, lecz przed upływem rocznego okresu ubezpieczenia, wówczas odszkodowanie wypłaca się Ubezpieczonemu. PZU SA wypłaca świadczenie w terminie 30 dni licząc od daty otrzymania zawiadomienia o zdarzeniu ubezpieczeniowym.

6. Jeżeli, w terminie określonym w ust. 5, wyjaśnienie okoliczności kończących do ustalenia odpowiedzialności PZU SA albo wysokości świadczenia okazało się niemożliwe, świadczenie powinno być spełnione w ciągu 14 dni od dnia, w którym przy zachowaniu należytej staranności wyjaśnienie tych okoliczności było możliwe. Jednakże bezsporną część świadczenia PZU SA wypłaca w terminie określonym w ust. 5.
7. PZU SA jest zobowiązany:
  - 1) po otrzymaniu zawiadomienia o wystąpieniu zdarzenia ubezpieczeniowego w terminie 7 dni od dnia otrzymania tego zawiadomienia, do poinformowania o tym ubezpieczającego lub ubezpieczonego, jeżeli nie są oni osobami występującymi z tym zawiadomieniem, oraz do podjęcia postępowania dotyczącego ustalenia stanu faktycznego zdarzenia ubezpieczeniowego, zasadności zgłoszonych roszczeń i wysokości odszkodowania, a także do poinformowania osoby występującej z roszczeniem pisemnie lub w inny sposób, na który osoba ta wyraziła zgodę, jakie dokumenty są potrzebne do ustalenia odpowiedzialności PZU SA lub wysokości odszkodowania, jeżeli jest to niezbędne do dalszego prowadzenia postępowania;
w przypadku umowy ubezpieczenia zawartej na cudzy rachunek, zawiadomienie o wystąpieniu zdarzenia ubezpieczeniowego może zgłosić również Ubezpieczony albo jego spadkobiercy; w tym przypadku spadkobierca jest traktowany tak jak uprawniony z umowy ubezpieczenia;
  - 2) jeżeli w terminach określonych w ust. 5 i 6 nie wypłaci odszkodowania do zawiadomienia pisemnie:
    - a) osoby zgłaszającej roszczenie oraz
    - b) Ubezpieczonego w przypadku umowy ubezpieczenia zawartej na cudzy rachunek, jeżeli nie jest on osobą zgłaszającą roszczenie– o przyczynach niemożności zaspokojenia ich roszczeń w całości lub w części, a także do wypłaty bezspornej części odszkodowania;
  - 3) jeżeli świadczenie nie przysługuje lub przysługuje w innej wysokości niż określona w zgłoszonym roszczeniu, do poinformowania o tym pisemnie:
    - a) osoby występującej z roszczeniem oraz
    - b) ubezpieczonego, w przypadku umowy ubezpieczenia zawartej na cudzy rachunek, jeżeli nie jest on osobą zgłaszającą roszczenie– wskazując na okoliczności oraz na podstawę prawną uzasadniającą całkowitą lub częściową odmowę wypłaty odszkodowania oraz do pouczenia tej osoby o możliwości dochodzenia roszczeń na drodze sądowej;
  - 4) do udostępniania Ubezpieczającemu, Ubezpieczonemu, osobie występującej z roszczeniem lub uprawnionemu z umowy ubezpieczenia, informacji i dokumentów gromadzonych w celu ustalenia odpowiedzialności PZU SA lub wysokości odszkodowania; osoby te mogą żądać pisemnego potwierdzenia przez PZU SA udostępnionych informacji, a także sporządzenia na swój koszt kserokopii dokumentów i potwierdzenia ich zgodności z oryginałem przez PZU SA;
  - 5) do udostępniania osobom, o których mowa w pkt 4, informacji i dokumentów, o których mowa w pkt 4, na ich żądanie, w postaci elektronicznej;
  - 6) na żądanie Ubezpieczonego lub uprawnionego z umowy ubezpieczenia, do udostępniania posiadanych przez siebie informacji związanych ze zdarzeniem ubezpieczeniowym będącym podstawą ustalenia odpowiedzialności PZU SA oraz ustalenia okoliczności zdarzenia ubezpieczeniowego, jak również wysokości odszkodowania;
  - 7) na żądanie Ubezpieczającego lub Ubezpieczonego, do przekazania informacji o oświadczeniach złożonych przez nich

na etapie zawierania umowy ubezpieczenia na potrzeby oceny ryzyka ubezpieczeniowego lub kopii dokumentów porządkowanych na tym etapie.

PODWÓJNA OCHRONA UBEZPIECZENIOWA

§ 15

1. Jeżeli ten sam przedmiot ubezpieczenia w tym samym czasie jest ubezpieczony od tego samego ryzyka w dwóch lub więcej ubezpieczeniach na sumy, które łącznie przewyższają jego wartość ubezpieczeniową, Ubezpieczony nie może żądać odszkodowania przenoszącego wysokość szkody. Między ubezpieczycielami każdy z nich odpowiada w takim stosunku, w jakim przyjęta przez niego suma ubezpieczenia pozostaje do łącznych sum wynikających z podwójnego lub wielokrotnego ubezpieczenia.
2. Jeżeli w którejkolwiek z umów ubezpieczenia, o jakich mowa w ust. 1, uzgodniono, że suma wypłacona przez ubezpieczyciela z tytułu ubezpieczenia może być wyższa od poniesionej szkody, zapłaty odszkodowania w części przenoszącej wysokość szkody Ubezpieczony może żądać tylko od tego ubezpieczyciela. W takim przypadku dla określenia odpowiedzialności między ubezpieczycielami należy przyjąć, że w ubezpieczeniu, o którym mowa w niniejszym postanowieniu, suma ubezpieczenia równa jest wartości ubezpieczeniowej.

ROSZCZENIE REGRESOWE

§ 16

1. Z dniem wypłaty przez PZU SA odszkodowania roszczenia Ubezpieczonego przeciwko osobie trzeciej odpowiedzialnej za szkodę przechodzą z mocy prawa na PZU SA do wysokości zapłaconego odszkodowania. Jeżeli PZU SA pokrył tylko część szkody, Ubezpieczonemu lub Ubezpieczającemu przysługuje co do pozostałej części pierwszeństwo zaspokojenia przed roszczeniami PZU SA.
2. Nie przechodzą na PZU SA roszczenia Ubezpieczonego przeciwko osobom, z którymi Ubezpieczony pozostaje we wspólnym gospodarstwie domowym.
3. Jeżeli Ubezpieczony lub Ubezpieczający bez zgody PZU SA zrzekł się roszczenia w części lub w całości przeciwko osobie trzeciej odpowiedzialnej za szkodę albo je ograniczył, PZU SA może odmówić odszkodowania lub je zmniejszyć. Jeżeli zrzeczenie się lub ograniczenie roszczenia zostanie ujawnione po wypłaceniu odszkodowania, PZU SA może żądać od Ubezpieczonego lub Ubezpieczającego zwrotu całości lub części wypłaconego odszkodowania.

OBOWIĄZKI UBEZPIECZAJĄCEGO I UBEZPIECZONEGO

§ 17

1. Ubezpieczający obowiązany jest do poinformowania Ubezpieczonego o prawach i obowiązkach wynikających z zawartej na jego rachunek umowy ubezpieczenia.
2. Zarzut mający wpływ na odpowiedzialność PZU SA, PZU SA może podnieść również przeciwko Ubezpieczonemu.
3. Ubezpieczony może żądać, by PZU SA udzielił mu informacji o postanowieniach zawartej umowy ubezpieczenia oraz OWU w zakresie, w jakim dotyczą praw i obowiązków Ubezpieczonego.

§ 18

1. W czasie trwania umowy ubezpieczenia Ubezpieczony lub Ubezpieczający zobowiązany jest zgłaszać do Banku i PZU SA zmiany okoliczności wskazanych przez Ubezpieczonego w umowie ubezpieczenia, niezwłocznie po otrzymaniu wiadomości o zmianie.

2. PZU SA nie ponosi odpowiedzialności za skutki okoliczności, które z naruszeniem ust. 1 nie zostały podane do jego wiadomości. Jeżeli do naruszenia ust. 1 doszło z winy umyślnej, w razie wątpliwości przyjmuje się, że zdarzenie ubezpieczeniowe przewidziane umową ubezpieczenia i jego następstwa są skutkiem okoliczności, o których mowa w zdaniu poprzedzającym.

§ 19

Ubezpieczający lub Ubezpieczony zobowiązany jest:

- 1) prowadzić ewidencję ubezpieczonego mienia wraz z jego opisem i wskazaniem wartości, według której mienie to zostało ubezpieczone, w sposób umożliwiający w przypadku szkody bezsporne ustalenie wartości przedmiotu ubezpieczenia;
- 2) zabezpieczyć ewidencję, o której mowa w pkt 1, przed kradzieżą, zniszczeniem bądź zaginięciem;
- 3) umożliwić PZU SA dokonanie oględzin ubezpieczonego mienia oraz zapoznanie się z dokumentami mającymi związek z umową ubezpieczenia, w celu oceny ryzyka ubezpieczeniowego oraz sformułowania ewentualnych rekomendacji i zaleceń dotyczących kontroli tego ryzyka.

§ 20

1. Ubezpieczający lub Ubezpieczony zobowiązany jest także:

- 1) eksploatować ubezpieczone mienie zgodnie z zaleceniami i wskazówkami producenta lub dostawcy tego mienia, przestrzegając obowiązujących przepisów prawa, w tym przepisów prawa budowlanego w zakresie eksploatacji i konserwacji budynków i budowli, przepisów z zakresu ochrony przeciwpożarowej, ochrony osób i mienia, budowy i eksploatacji urządzeń technicznych oraz wykonywać dozór techniczny nad tymi urządzeniami;
  - 2) przeprowadzać konserwację przewodów i urządzeń doprowadzających i odprowadzających wodę lub inne płyny (wodociągowych, kanalizacyjnych, centralnego ogrzewania i innych związanych z prowadzeniem działalności gospodarczej);
  - 3) wykonywać niezwłocznie remonty i naprawy niezbędne dla prawidłowego działania instalacji, o których mowa w pkt 2;
  - 4) stosować środki ochronne w celu zabezpieczenia przed mrozem przewodów i urządzeń służących do rozprowadzania wody lub innych cieczy;
  - 5) zamknąć, opróżnić z wody lub innych cieczy i utrzymywać opróżnione instalacje, urządzenia wodne i centralnego ogrzewania w obiektach niezamieszanych i niedozorowanych lub czasowo nieczynnych;
  - 6) przeprowadzać konserwację i okresowe remonty ubezpieczonego mienia;
  - 7) przechowywać ubezpieczone mienie w sposób zgodny z zaleceniami producenta i wymogami technicznymi.
2. Nieprzestrzeganie przez Ubezpieczonego obowiązków, o których mowa w ust. 1, stanowi ważny powód wypowiedzenia umowy ubezpieczenia w rozumieniu art. 812 § 5 kodeksu cywilnego.
  3. W razie naruszenia z winy umyślnej lub wskutek rażącego niedbalstwa obowiązków, o których mowa w ust. 1, PZU SA winny jest od odpowiedzialności za szkodę powstałe z tego powodu, chyba że w razie rażącego niedbalstwa zapłata odszkodowania odpowiada w danych okolicznościach względem słuszności.

§ 21

1. W przypadku ubezpieczenia mienia Ubezpieczający zobowiązany jest zawiadomić PZU SA o zaistniałym zdarzeniu ubezpieczeniowym niezwłocznie, najpóźniej w ciągu 3 dni roboczych od jego zajścia.
2. W razie zawarcia umowy ubezpieczenia na cudzy rachunek obowiązków, o których mowa w ust. 1 obciążają także Ubezpieczonego, chyba że Ubezpieczony nie wie o zawarciu umowy ubezpieczenia na jego rachunek.
3. W razie naruszenia z winy umyślnej lub z rażącego niedbalstwa obowiązków, o których mowa w ust. 1, PZU SA może odpowiednio zmniejszyć odszkodowanie, jeżeli naruszenie przyczyniło się do zwiększenia szkody lub uniemożliwiło PZU SA ustalenie okoliczności i skutków zdarzenia ubezpieczeniowego.

4. Skutki braku zawiadomienia PZU SA o zdarzeniu ubezpieczeniowym nie nastąpią, jeżeli PZU SA w terminie, o którym mowa w ust. 1, otrzymał wiadomość o okolicznościach, które należało podać do jego wiadomości.

§ 22

1. W razie zajścia zdarzenia ubezpieczeniowego Ubezpieczający lub Ubezpieczony obowiązany jest:
- 1) użyć dostępnych mu środków w celu ratowania przedmiotu ubezpieczenia oraz zapobieżenia szkodzie lub zmniejszenia jej rozmiarów, między innymi wezwać straż pożarną oraz zawiadomić policję, o ile zachodzi taka potrzeba, w szczególności w przypadku w razie wystąpienia ognia;
  - 2) zabezpieczyć możliwość dochodzenia roszczeń odszkodowawczych wobec osób odpowiedzialnych za szkodę oraz udzielić PZU SA pomocy dostarczając informacje oraz dokumenty niezbędne do skutecznego dochodzenia roszczeń regresowych.
2. Jeżeli Ubezpieczający lub Ubezpieczony umyślnie lub wskutek rażącego niedbalstwa nie zastosował środków określonych w ust. 1 pkt 1, PZU SA jest wolny od odpowiedzialności za szkody powstałe z tego powodu, chyba że w razie rażącego niedbalstwa zapłata odszkodowania odpowiada w danych okolicznościach względem słuszności.
3. PZU SA obowiązany jest w granicach sumy ubezpieczenia zwrócić koszty wynikłe z zastosowania środków, o których mowa w ust. 1 pkt 1, jeżeli środki te były celowe chociażby okazały się bezskuteczne. Jeżeli przedmiotowe koszty poniesione zostały na polecenie PZU SA, to zwracane są one w pełnej wysokości.
4. Kaźdorazowa wypłata kosztów wynikłych z zastosowania środków, o których mowa w ust. 1 pkt 1, powoduje zmniejszenie sumy ubezpieczenia, o wypłaconą kwotę.

§ 23

W przypadku powstania szkody w ubezpieczonym mieniu Ubezpieczający lub Ubezpieczony zobowiązany ponadto jest:

- 1) niezwłocznie zawiadomić policję o każdym wypadku pożaru w ubezpieczonym mieniu;
  - 2) pozostawić uszkodzone mienie bez dokonywania w nim zmian do czasu przeprowadzenia oględzin przez przedstawiciela PZU SA, chyba że dokonanie zmian jest uzasadnione koniecznością zabezpieczenia mienia pozostałego po szkodzie lub zmniejszenia rozmiaru szkody albo PZU SA nie przeprowadził oględzin w terminie uzgodnionym z Ubezpieczającym lub Ubezpieczonym;
  - 3) udzielić przedstawicielowi PZU SA pomocy i wyjaśnień w uzyskaniu informacji dotyczących okoliczności zajścia zdarzenia ubezpieczeniowego, przyczyn powstania szkody, jej przedmiotu i rozmiaru;
  - 4) sporządzić i przedstawić PZU SA w uzgodnionym terminie i formie rachunek szkody tj. zestawienie dotyczące przedmiotu, rozmiaru, przyczyn i wysokości szkody, wraz z dokumentacją źródłową, stanowiącą podstawę sporządzenia rachunku szkody.
- 3) elektronicznej – wysyłając e-mail na adres reklamacje@pzu.pl lub wypełniając formularz na www.pzu.pl.
3. PZU SA rozpatruje reklamację, skargę lub zażalenie i udziela na nie odpowiedzi, bez zbędnej zwłoki, jednak nie później niż w terminie 30 dni od dnia ich otrzymania, z zastrzeżeniem ust. 4.
4. W szczególnie skomplikowanych przypadkach, uniemożliwiających rozpatrzenie reklamacji, skargi lub zażalenia i udzielenie odpowiedzi w terminie, o którym mowa w ust. 3, PZU SA przekazuje osobie, która złożyła reklamację, skargę lub zażalenie informacje, w której:
- 1) wyjaśnia przyczynę opóźnienia;
  - 2) wskazuje okoliczności, które muszą zostać ustalone dla rozpatrzenia sprawy;
  - 3) określa przewidywany termin rozpatrzenia reklamacji, skargi lub zażalenia i udzielenia odpowiedzi, który nie może przekroczyć 60 dni od dnia otrzymania reklamacji, skargi lub zażalenia.
5. Odpowiedź PZU SA na reklamację, skargę lub zażalenie zostanie dostarczona osobie, która je złożyła, w postaci papierowej lub za pomocą innego trwałego nośnika informacji, z tym że odpowiedź można dostarczyć pocztą elektroniczną wyłącznie na wniosek osoby, która złożyła tę reklamację, skargę lub zażalenie.
6. Osobie fizycznej, która złożyła reklamację przysługuje prawo wniesienia do Rzecznika Finansowego wniosku dotyczącego:
- 1) nieuwzględnienia roszczeń w trybie rozpatrywania reklamacji;
  - 2) niewykonania czynności wynikających z reklamacji rozpatrzonej zgodnie z wolą tej osoby w terminie określonym w odpowiedzi na tę reklamację.
7. Reklamacje, skargi i zażalenia rozpatrywane są przez jednostki organizacyjne PZU SA, które są właściwe ze względu na przedmiot sprawy.
8. Reklamacje uregulowane są w ustawie o rozpatrywaniu reklamacji przez podmioty rynku finansowego i o Rzeczniku Finansowym oraz w ustawie o dystrybucji ubezpieczeń.
9. PZU SA przewiduje możliwość pozasądowego rozwiązywania sporów.
10. Podmiotem uprawnionym w rozumieniu ustawy o pozasądowym rozpatrywaniu sporów konsumenckich, właściwym dla PZU SA do pozasądowego rozpatrywania sporów, jest Rzecznik Finansowy, którego adres strony internetowej jest następujący: www.rf.gov.pl.
11. Ubezpieczającemu, Ubezpieczonemu, i uprawnionemu z umowy ubezpieczenia, będącemu konsumentem, przysługuje prawo zwrócenia się o pomoc do Miejskich i Powiatowych Rzeczników Konsumenta.
12. W przypadku umowy zawieranej za pośrednictwem Internetu, konsument ma prawo skorzystać z pozasądowego sposobu rozstrzygnięcia sporów i złożyć skargę za pośrednictwem platformy internetowego systemu rozstrzygnięcia sporów (Platforma ODR) zgodnie z Rozporządzeniem Parlamentu Europejskiego i Rady nr 524/2013 z dnia 21 maja 2013 r. – adres: <http://ec.europa.eu/consumers/odr/>. Za działanie Platformy ODR odpowiada Komisja Europejska. Adres poczty elektronicznej do kontaktu z PZU SA to: reklamacje@pzu.pl.
13. Językiem stosowanym przez PZU SA w relacjach z konsumentem jest język polski.
14. PZU SA podlega nadzorowi Komisji Nadzoru Finansowego.
15. Powództwo o roszczenie wynikające z umowy ubezpieczenia można wytoczyć według przepisów o właściwości ogólnej albo przed sąd właściwy dla miejsca zamieszkania lub siedziby Ubezpieczającego, Ubezpieczonego lub uprawnionego z umowy ubezpieczenia.
16. Powództwo o roszczenie wynikające z umowy ubezpieczenia można wytoczyć według przepisów o właściwości ogólnej albo przed sąd właściwy dla miejsca zamieszkania spadkobiercy Ubezpieczonego lub spadkobiercy uprawnionego z umowy ubezpieczenia.
17. Zarzut mający wpływ na odpowiedzialność PZU SA, PZU SA może podnieść również przeciwko Ubezpieczonemu.

POSTANOWIENIA KOŃCOWE

§ 24

1. Reklamację, skargę lub zażalenie składa się w każdej jednostce PZU SA obsługującej klienta.
2. Reklamacja, skarga lub zażalenie mogą być złożone w formie:
  - 1) pisemnej – osobiście albo przesyłką pocztową w rozumieniu ustawy Prawo pocztowe, na przykład pisząc na adres: PZU SA ul. Postępu 18A, 02-676 Warszawa (adres tylko do korespondencji);
  - 2) ustnej – telefonicznie, na przykład dzwoniąc pod numer infolinii 801 102 102, albo osobiście do protokołu podczas wizyty w jednostce, o której mowa w ust. 1;